

comentaris literaris

per Josep Palomero i José Miguel Segura

**VALENCIANOS
EN REVOLUCIÓN 1808-1821**

de Manuel Chust (ed.)

Editorial: **Publicacions Universitat de València**

València, 2015 | Pàgines 237

Història

Com tants d'altres, també el segle XIX va començar traumàticament a Espanya. En les dos primeres dècades, l'ocupació de les tropes franceses va provocar una contundent rèplica guerrillera —la Guerra de la Independència, que el franquisme tant va exaltar—. Aquell alçament popular va mobilitzar amplis sectors socials, tant urbans com camperols, en contra de l'antic règim, i també les colònies americanes van començar els propis processos d'emancipació de la metròpoli. La revolució burgesa, hereva de la Revolució Francesa, es vehiculà a través del liberalisme polític, que donà fruits jurídics progressistes, com ara les primeres constitucions espanyoles i els breus períodes d'oposició radical a l'absolutisme. Tots aquests moviments s'analitzen en aquesta obra des d'una perspectiva valenciana, a través de deu articles coordinats pel professor de l'UJI Manuel Chust, en què han col·laborat, entre altres, J. R. Segarra i J. A. Pérez Juan sobre les Juntas Provincials i la Junta Congrés de València, G. Ramírez i F. Peña sobre els valencians a les Corts de Cadis, i M. P. Hernando i S. Villamarín sobre els primers ajuntaments constitucionals de València i Castelló. **JP**

LA INFANTA BAILA

de Manuel Hidalgo

Editorial: **Círculo de Lectores**

Barcelona, 1998

Pàgines 174

Novel·la

Publicada el 1997 i avui per avui gairebé intrombable, *La infanta baila* és la cinquena novel·la de la producció narrativa —iniciada allà per l'any 1986 amb *El pecador impeccable*— del periodista i crític de cinema pamplonès Manuel Hidalgo. Una novel·la original, sorprenent, que igual va néixer com un mer divertiment però que —vagi això per davant— tot i així m'ha sabut a poc.

S'hi narren uns fets més que sorprenents que —a la manera del millor Sarraquó en l'arrencada dels seus relats— transcurren durant la nit del 6 juny de 1999 —400 aniversari del naixement del pintor Diego Velázquez—: els personatges «velazquenys» d'alguns dels seus quadres exposats al museu madrileny d'El Prado surten dels seus marcs centenaris, creuen la delicada frontera entre la realitat i la ficció i es llancen pels carrers de Madrid. Un Madrid descrit amb un domini expressiu més que notable i sense concessions que recorda en moltes pàgines al Valle-Inclán dels esperpents.

La història així iniciada té clares resonàncies que van des de l'Augusto Pérez d'Unamuno —autor aquest a qui Hidalgo ha prologat en alguna ocasió— fins a

Woody Allen de *La rosa púrpura de El Cairo* que per alguna cosa les dues figures coincideixen en reflexionar sobre la naturalesa i la funció de les ficcions i sobre la major o menor artificialitat de la seua frontera amb la realitat.

L'encarregat d'arreglar —a mig fer— tal disbarat és un professor d'art amb els típics problemes personals de tot detectiu novel·lesc a l'ús —i amb certa semblança al mateix Indiana Jones— que haurà d'investigar en el passat a corre-cuita fins a trobar la clau que explica i conclou els fets que se succeeixen per qualsevol racó de la ciutat —les menines a la seua bola, els exercits espanyol i holandès de *La rendició de Breda* a les portes de l'estadi Santiago Bernabéu, la reina Isabel recol·lint nens abandonats, Diego Velázquez veient la televisió o esbossant un apunt de les torres Kío, etc...—. Els personatges —amb una escena final naïf i suggerent alhora protagonitzada pel mateix Crist de Velázquez— apunten, malgrat el seu absolut i incompressible mutisme, una més que hipotètica relació entre aquells anys del regnat de Felip IV en ple segle XVI i el Madrid que s'acomiada del segle XX. El que s'ha dit: una novel·la entretinguda —potser massa elíptica— i una història d'alguna manera desaproveitada, amb un desenllaç rematat amb excessiva lleugeresa. Una bona història en mans del que allà per 1997 semblava un escriptor encara una mica novell. **JMSR**

NI CONTIGO NI SIN TI

de Sergio Valero

Editorial: **Institució Alfons el Magnànim**

València, 2015

Pàgines 199

Història

El professor Valero estudia en aquest llibre les (males) relacions que, en el transcurs de la Segona República, van mantindre la Federació Socialista Valenciana (FSV) del PSOE i el blasquisme, o siga, el PURA (Partido de Unión Republicana Autonomista) que, en la província de València, aglutinava tradicionalment el republicanisme popular. Tot i que, mentre el van dirigir Blasco Ibáñez i Félix Azzati el PURA va representar el republicanisme d'orientació esquerrana, més avant es va situar en l'òrbita de la dreta moderada i, a Castelló, es va aliar amb els republicans de Fernando Gasset, que s'havien incorporat al partit radical de Lerroux. L'obra consta de sis capítols, en cada un dels quals s'analitza pràcticament any per any i de manera paral·lela l'evolució d'aquestes dos formacions des de l'adveniment de la República fins a la guerra civil. Tot i que en alguns períodes els seus interessos polítics van confluir, no van mantindre unes relacions cooperatives estables ni fructíferes, pel fet que ambdós partits pretenien arregar el vot de les classes treballadores i les dos estaven afectades tant pels processos provincials com pels estatals. **JP**

destaquem...

La boxa, via d'escapament d'una vida imperfecta, fràgil

Fa una mica més d'un any, una traductora «mu salá» em va brindar la possibilitat de llegir aquest estrany llibret que **Joyce Carol Oates** dedicava al món de la boxa. Estrany perquè, a causa d'aquesta educació patriarcal heretada, el fet que una dona entengui i escriuï sobre boxa, que li apassioni l'esport del quadrilàter, resulta xocant. Però hem d'agrair que hagin persones que traspassin aquestes fronteres una miqueta absurdes del que és propi de nois i noies. Així doncs, *Del boxeo*, aquest assaig senzill, dramàtic i d'una profunditat evocadora, em va permetre reflexionar i, sobretot, apreciar aquesta cerimònia del cos a cos.

Va ser Carol Oates la qual mostrava admiració per **Leonard Gardner**, la qual confessava que *Fat City* era, probablement, la millor obra que s'hagi escrit sobre boxa, i jo, com ser capritxós que sóc, vaig voler llegir-lo com més aviat, millor. Per casualitats de la vida, vaig saber pel gran **Javier Lucini**, «guerrer» de

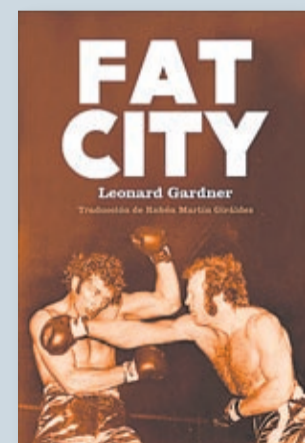
Dirty Works, que s'estava gestant una nova edició d'aquest anhelat llibre, que al final ha arribat a les meues mans gràcies a l'editorial novell **Underwood**, al capdavant de la qual es troba un **Fernando Peña Merino** que va saber com engrandir més encara la publicació d'aquest ja clàssic de la literatura nord-americana moderna en comptar amb **Rubén Martín Giráldez** perquè s'encarregués de traduir-lo. Amb aquests ingredients, impossible que aquest debut pogués fracassar, més aviat tot el contrari.

Fat City, però, no és una simple història de boxa o sobre la boxa, és molt més. Gardner va saber crear a dos d'aquests personatges imperfectes que sempre capten tota la meua atenció: Billy Tully i Ernie Munger. Tots dos intenten sobreviure en un món que creuen els ha donat l'esquena, un món no apte per a ells i les seues aspiracions, encara que ni tan sols ells saben realment què volen fer amb la seua vida impregnada en alcohol i de-

cepcions —en el cas del primer— o de responsabilitats maritals —en referència al segon—. És Tully el veritable protagonista d'aquesta història situada a la localitat de Stockton, Califòrnia, un lloc que tal com el descriu Gardner és poc menys que un petit infern de desesperances. La boxa és el que uneix els dos personatges, i en aquesta novel·la hi ha passatges memorables —els moments previs als combats en els quals un dels púgils intenta convèncer-se que és el millor i que va «matar» al seu adversari, per exemple— en els que coneixem aquests ambients viciats propis d'un esport que sempre ha estat marcat amb una mena de lletra escarlata —apostes, suborns, perdició...—. No obstant això, la boxa és únicament la via que tant Tully com Munger creuen tenir per escapar d'aquest pou de perversions i ambicions truncades.

En el fons, no ens enganyem, aquest és un retrat sobre la disconformitat, sobre la debilitat i fragilitat de l'ésser humà, sobre ho amarga que en ocasions pot resultar la vida. Tots dos són perdedors que no volen assumir aquest rol. I a mi tota aquesta cruesa m'arriba al cor, m'atrapa. **≡**

Eric Gras

FAT CITYde **Leonard Gardner**Traducció: **Rubén Martín Giráldez**Editorial: **Underwood**

Madrid, 2016 | Pàgines 224

Narrativa estrangera